

Påverkande i näromgivningen

Inledning till temat

Det har ofta förargats över att unga inte tillräckligt vill delta i den samhällliga debatten och att de inte är intresserade av samhällliga frågor. Unga vill dock delta i påverkandet men man vill att deltagandet inte är bara kosmetiskt utan äkta. Då bör ungas åsikter och perspektiv beaktas och förslagen bör ändras utifrån svaren från unga.

Ungas tankar har betydelse och de måste höras. Samtal är en nyckel till att höra och kan väcka inspiration. Äkta hörande leder till en upplevelse av att frågor på riktigt tas vidare i samhället.

Påverkandet handlar om delaktighet då unga får möjlighet att delta i och påverka frågor som är viktiga för dem. De flesta ungdomarna vill påverka klimatfrågorna. Alla unga upplever dock inte delaktighet i deras egen uppväxt- och utvecklingsmiljö, och dessutom finns de som kan ha det svårt att veta hur de skulle kunna påverka klimatfrågorna.

I detta avsnitt går vi igenom hur unga kan påverka i sin egen vardag:

- på gymnasiet
- i den egna närmiljön.

Källor:

Lasten ja nuorten osallistuminen ja vaikuttaminen: <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/kehittyvat-kaytannot/lapsen-oikeudet-lahtokohtana/lasten-ja-nuorten-osallistuminen-ja-vaikuttaminen>

5+1 vinkkiä aikuiselle nuoret vaikuttavat, kun osallisuus on oikeaa:

<https://www.sitra.fi/blogit/5-1-vinkkia-aikuiselle-nuoret-vaikuttavat-kun-osallisuus-on-oikeaa/>

5 + 1 tips från unga till vuxna

Unga vill påverka, men delaktigheten måste vara verklig. Här är fem tips för att öka ungas påverkan med låg tröskel:

Tips 1: Stötta delaktighet av alla slags unga

”Inte bara elever med högsta betyg eller de som anses vara ’ideala’ med tanke på delaktiggörande. Inkludera även unga med inlärningssvårigheter, mopedungdomar och unga som en del vuxna tänker negativt om. Varje ung människa har en röst, någonting att säga och åsikter.”

Tips 2: Engagera unga från början i beslutsfattande och utveckling

”Det är konstigt att fråga unga om deras åsikt om en tjänst som har utvecklats utan att höra en enda ungdom. När ditt ärende är i ett tidigt skede, kan du tala med en bekant ungdom, kontakta den lokala ungdomsfullmäktige eller intervjua ungdomarna på ungdomsgården. Med andra ord involvera unga så tidigt som möjligt.”

Tips 3: Var öppen

”Lyssna på ungdomars tankar och idéer. Döm dem inte. Unga kan kasta ut vilda idéer och förslag. En mer erfaren vuxen vet direkt att de inte kan genomföras. Trots det ska du inte knäcka den unga och döma ut idén. Säg att själva idén är intressant, men att allt inte kan genomföras. Kom ihåg att motivera!”

Tips 4: Gå dit där de unga är

”Ta med dem till exempel på Instagram eller webbenkäter. Besök ungdomsgårdar, skolor och shoppingcenter. Vänta inte tills de unga kommer springande till dig.”

Tips 5: Berätta vad den ungas åsikt har påverkat

”Om du frågar efter åsikter och får svar, ska du återvända till den unga inom några månader och berätta vad den har påverkat.”

+1: Ge ungdomar en verklig chans att delta

Källa:

5+1 vinkkiä aikuiselle nuoret vaikuttavat, kun osallisuus on oikeaa:

<https://www.sitra.fi/blogit/5-1-vinkkia-aikuiselle-nuoret-vaikuttavat-kun-osallisuus-on-oikeaa/>

Ungas påverkande är ingen åsiktsfråga

Det har hörts ofta att ungas påverkande inte lönar sig eftersom det inte är till någon nytta. Ungas delaktighet är ingen åsiktsfråga eller ett alternativt verksamhets sätt.

Artikeln 12 i FN:s konvention om barnets rättigheter betonar barns och ungas aktiva roll i främjandet, genomförandet och övervakningen av sina rättigheter. Unga har rätt att uttrycka sin mening och höras på ett vederbörligt sätt i alla frågor som rör barnet.

Deltaganderätten kompletteras av artiklarna om rätt till:

- yttrandefrihet (artikel 13)
- tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet (artikel 14)
- föreningsfrihet och till fredliga sammankomster (artikel 15).

Delaktighetsarbetet är genomförande av FN:s konvention om barnets rättigheter och i grunden arbete för de mänskliga rättigheterna.

Unga ska inkluderas i beslutsfattandet i frågor som gäller dem strax från början. Bäst skulle vara om idéerna för påverkande skulle komma direkt av de studerande. Om möjligheterna att påverka gör en betänksam, ska man komma ihåg att många beslutsfattare önskar ungas delaktighet i påverkandet och vill höra ungas idéer. Det är alltid bra att tänka på vilka frågor man vill börja främja och om idén för påverkande redan är klar eller om den kräver resonemang i en större grupp.

Man får sällan något till stånd och även här finns styrkan i grupp.

Källor:

Osallisuus koulussa: <https://kehitys.nuoretjaosallisuus.fi/osallisuus-kouluissa/>
 Kouluruokailu osana vastuullista syömistä: https://toivoajatoimintaa.fi/kouluruokailua-kehittamaan/#Kouluruokailu_osana_vastuullista_syomista
 12 artikla: <https://www.lapsenoikeudet.fi/lapsen-oikeuksien-sopimus-turvaa-lasten-ihmisoikeudet/sopimus-kokonaisuudessaan/#12-artikla>

Påverkande på gymnasiet

Kan gymnasisterna påverka på gymnasierna eller fattar rektorn och lärarna alla beslut? En del av gymnasisterna har säkert funderat över detta när det gäller möjligheter att påverka klimatfrågor.

Gymnasisterna kan genomföra direkt påverkan på gymnasiet och i gymnasiets näromgivning. För att unga ska bli hörda som sig själva och som en värdefull del av gemenskapen omkring, ska situationen vara genuint delaktig och möjliggöra unga ett eget utrymme för påverkan. Unga i gymnasieåldern behöver särskilt möjlighet att delta i utvecklingen av gymnasiet och gymnasiets gemenskap.

De studerandes möjligheter att påverka anges även i gymnasielagen:

”Studerandekårens uppgift är att främja samarbetet mellan de studerande, öka de studerandes påverkningsmöjligheter och delaktighet och utveckla samarbetet mellan de studerande och utbildningsanordnaren. Studerandekårerna bidrar även till att förbereda de studerande för ett aktivt och kritiskt medborgarskap.”

Härnäst går vi igenom sätt på vilka gymnasisterna kan påverka på gymnasierna.

Källor:

Lasten ja nuorten osallistuminen ja vaikuttaminen: <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/kehittyvat-kaytannot/lapsen-oikeudet-lahtokohtana/lasten-ja-nuorten-osallistuminen-ja-vaikuttaminen>

Finlex: <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2018/20180714>

Påverkande i representantkårer

Påverkande göra ändring mot det bättre för oss själva. Det kan vara fråga om exempelvis en global klimatpolitik, slutresultatet blir dock till efter påverkande. Gymnasisterna ska försvara viktiga frågor och värden eftersom om man inte gör så, kan allt gå mot det sämre.

Alla kan påverka och påverkandet är ingens fördel eller ensamrätt. Genom träning kan man utveckla sina kunskaper i påverkande och främja hittandet av verktyg och nätverk för påverkande som är passande för sig själv.

Gymnasister kan påverka i ungdomsfullmäktige, studerandekårernas styrelser, kommunens olika nämnder eller skolornas direktions. Till exempel i många kommuner utvecklas nya strukturer för ungas deltagande.

Ungdomsfullmäktige är politiskt obundna påverkansgrupper för unga, som verkar för de ungas sak i de egna kommunerna. Ungdomsfullmäktige representerar unga i kommunen i det kommunala beslutsfattandet. Uppgiften för de demokratiskt valda ungdomsfullmäktige är att få de ungas röst hörd, ta ställning till aktuella frågor samt göra initiativ och ställningstaganden. Ungdomsfullmäktige är ofta 13–18-åriga men åldersgränsen varierar enligt kommun. Ungdomsfullmäktiges mandatperiod är i regel ett år men den kan även vara två år.

I Finland främjas gymnasisternas möjligheter att påverka mest av Finlands Gymnasistförbund. Förbundets huvudsakliga uppgift är att säkerställa att gymnasisternas röst är stark på alla beslutsfattandets nivåer. Gymnasistförbundets experter är tillgängliga för alla gymnasister om det finns en anledning att misstänka att något har brutit mot rättigheterna. Gymnasistförbundet strävar också efter att främja ungas möjligheter att påverka.

Källor:

Lukiolaisvaikuttaminen: <https://lukio.fi/piiritoiminnan-opas/lukiolaisvaikuttaminen/>

Lasten ja nuorten osallistuminen ja vaikuttaminen: <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/kehittyvat-kaytannot/lapsen-oikeudet-lahtokohtana/lasten-ja-nuorten-osallistuminen-ja-vaikuttaminen>

Mikä nuorisovaltuusto: <https://lukio.fi/meista/vaikuttaminen/> <http://www.nuva.fi/mika-nuorisovaltuusto>

Studerandekår

”Studerandekårens kärnverksamhet är påverkande.”

Studerandekåren är ett sätt att påverka för gymnasisterna. Alla studerande hör till studerandekåren även om man med den ofta avser bara de studerande som ingår i styrelsen.

Studerandekåren spelar en stor roll när gymnasisterna försöker påverka i sin skolgemenskap. Studerandekåren kan till och med påverka kommunens frågor, åtminstone de frågor som kräver ungas insikter. Genom studerandekåren kan gymnasisterna få sin röst hörd i frågor som gäller dem och påverka utvecklingen av sin skola. Om de studerande upptäcker ett missförhållande i sitt gymnasium, kan enskilda studerande genom studerandekåren förmedla ett meddelande vidare till rektorn.

Studerandekårsverksamhet kan också spridas utanför gymnasiet och den bästa fördelen fås när experter bjuds in till gymnasiet för att presentera sin verksamhet. Bäst skulle vara att samarbeta med andra gymnasiers studerandekårer.

Det lönar sig att samarbeta med även följande aktörer:

- person som ansvarar för gymnasieutbildningen i kommunen
- person som ansvarar för studerandevården i kommunen
- medlem i kommunens utbildningsnämnd
- social- och hälsovårdsnämnden
- fullmäktigeordförande
- föräldrar
- ungdomsväsendet
- ungdomsfullmäktige
- olika organisationer.

Studerandekåren är en resurs för kommunerna, vilket beslutsfattarna ska komma ihåg. Påverkande kan också göras för att utveckla gymnasiets näromgivning och inte alltid bara gymnasiets interna ärenden. Det är bra för studerandekåren att alltid ta tag i olika möjligheter att påverka, eftersom det på så vis säkerställs att de studerandes röst blir hörd. Studerandekåren kan ta de studerandes röst vidare i många slags frågor. Sådana är till exempel gymnasiets näromgivning och frågor kring en hållbar framtid.

Källor:

Osallisuus kouluissa: <https://kehitys.nuoretjaosallisuus.fi/osallisuus-kouluissa/>
Oppilaskunta toimii: <https://omaoppilaskunta.fi/oppilaskunta-toimii/>

Perustoiminta kunton: <https://lukio.fi/lukioille/opiskelijakunnille/perustoiminta-kuntoon/>
Lukiolaisvaikuttaminen: <https://lukio.fi/piiritoiminnan-opas/lukiolaisvaikuttaminen/>

Gymnasiernas konkreta sätt

Förutom studerandekårerna har gymnasierna även annan verksamhet som främjar ungas aktivitet, till exempel miljö- och klimatgrupper. På gymnasierna studerar man också hur man kan påverka och delaktiggöra unga. Gymnasister kan påverka till exempel genom att:

- ordna ett evenemang för idégivning antingen för elever eller vuxna som påverkar skolmaten
- göra initiativ
- föreslå reparationer i skolan
- skriva insändare
- vara i kontakt med kommunens myndigheter
- samtala med fullmäktige
- driva kampanjer för olika förbättringsförslag.

I gymnasiet finns även andra konkreta sätt som kan användas för att stävja klimatförändringen. Gymnasierna har många sätt att påverka hur livet på vår jord kommer att vara, eftersom hundratals människor i regel jobbar på skolorna varje dag.

Allt kan inte förändras på en gång på grund av vilket det är alltid bra att börja med små och konkreta frågor. Det är lättare att sätta upp nästa mål när det första lilla steget uppnås. Klimatmål uppnås bäst när de främjas av en grupp studerande.

Läs om ett par förslag som du kan förverkliga i gymnasiet.

Källor:

Osallisuus kouluissa: <https://kehitys.nuoretjaosallisuus.fi/osallisuus-kouluissa/>

Kyllä lukioissa voidaan hilitä ilmastonmuutosta: <https://improbatur.fi/kylla-lukioissa-voidaan-hillita-ilmastonmuutosta/>

Kouluruokailu osana vastuullista syömistä: https://toivoajatoimintaa.fi/kouluruokailua-kehittamaan/#Kouluruokailu_osana_vastuullista_syomista

Energi

Även skolan kan använda förnybar energi

I gymnasiet kan man tänka tillsammans med de studerande och personalen på hur andelen för förnybara energikällor kan ökas. Vissa gymnasier producerar till exempel en betydande del av den energi de behöver med solpaneler som enligt elevernas önskemål monterades på skolans tak.

Mindre uppvärmning

Redan en sänkning på ett par grader kan leda till en betydande energibesparing. Temperaturen kan ofta justeras lägre på natten när ingen befinner sig i skolan.

Belysningen i skick!

Övergång från lysrör till LED-lampor sparar el betydligt. De studerande kan göra initiativ för att ändra belysningen och kräva mer hållbara lösningar.

Källor:

Osallisuus kouluissa: <https://kehitys.nuoretjaosallisuus.fi/osallisuus-kouluissa/>

Kyllä lukioissa voidaan hilitä ilmastonmuutosta: <https://improbatur.fi/kylla-lukioissa-voidaan-hillita-ilmastonmuutosta/>

Kouluruokailu osana vastuullista syömistä: https://toivoajatoimintaa.fi/kouluruokailua-kehittamaan/#Kouluruokailu_osana_vastuullista_syomista

Mat

Fler grönsaker på matsedlarna

Om maten på gymnasiet lagas i eget kök, kan förändringar föreslås direkt till köket eller skolans ledning. Om maten kommer från flera skolors gemensamma centralkök, måste man ta reda på var maten lagas. Det är lite svårare att påverka centralköket, men responsen kan ändra verksamheten i många skolor på en gång. Livsmedel som kommer från närheten och är i säsong belastar klimatet mindre än ris som transporterat från andra sidan globen.

Information inom synhåll

I många gymnasier har det ordnats kampanjer där information om effekterna av valet av livsmedel har tagits dit var man äter. Det är annorlunda att läsa om matens koldioxidavtryck medan man äter än på geografielektionen.

Vegetarisk kost

Serverar er skola smaklig och näringsrik vegetarisk kost varje dag för alla som vill ha den? Äter alla vegetarisk kost en eller två dagar i veckan? Om det till exempel serveras vegetarisk kost vid början av linjen, är det ganska sannolikt att åtgången av vegetarisk kost ökar. Om den vegetariska kosten serveras någon annanstans än på den huvudsakliga linjen, är det sannolikt att åtgången av den förblir liten.

Dessutom är det möjligt att erbjuda invånare i närheten av skolan möjlighet att äta skolmat till ett förmånligt pris på de dagar då mat blir över.

Måltidsro

Ett särdrag för ansvarsfull och hållbar skolmat förknippas med måltidsmiljön: en trivsamt måltidsmiljön och en lugn måltidsstund ökar elevernas välbefinnande och sannolikheten för att så många elever och studerande som möjligt äter en näringsrik skollunch.

Perspektivet för välbefinnande är centralt alltid då man pratar om matens och måltidernas hållbarhet. Temat blir särskilt viktigt i samband med skolmåltiderna. Även ur perspektivet för matsvinn är skolbespisningens trivsamt ett viktigt tema för hållbar utveckling.

Källor:

Osallisuus kouluissa: <https://kehitys.nuoretjaosallisuus.fi/osallisuus-kouluissa/>

Kyllä lukioissa voidaan hilitä ilmastonmuutosta: <https://improbatur.fi/kylla-lukioissa-voidaan-hillita-ilmastonmuutosta/>

Kouluruokailu osana vastuullista syömistä: https://toivoajatoimintaa.fi/kouluruokailua-kehittamaan/#Kouluruokailu_osana_vastuullista_syomista

Att röra på sig

Uppmuntra gymnasister att röra på sig

Gång, cykling och kollektivtrafik är de bästa sätten att gå till skolan med tanke på miljön. Tävlingar och kampanjer är bra sätt att fästa uppmärksamhet på de medstuderandes och skolpersonalens färdssätt.

Påverka kommunen

Påverkandet på planläggning eller kommunens andra frågor kan vara långsamt eller frustrerande, men det är också mer relevant än agerandet inom skolbyggnaden. Gymnasister har bevisat inflytande: deltagarna i gymnasiets kurs i hållbar utveckling påverkade aktivt besluten om områdets cykelvägar för några år sedan.

Källor:

Osallisuus kouluissa: <https://kehitys.nuoretjaosallisuus.fi/osallisuus-kouluissa/>

Kyllä lukioissa voidaan hilitä ilmastonmuutosta: <https://improbatur.fi/kylla-lukioissa-voidaan-hillita-ilmastonmuutosta/>

Kouluruokailu osana vastuullista syömistä: https://toivoajatoimintaa.fi/kouluruokailua-kehittamaan/#Kouluruokailu_osana_vastuullista_syomista

I frågor kring skolbespising bör man lyssna mer på elever

”Diskussionen mellan köttinkluderande och vegetarisk kost är het. Enligt eleverna är den dock inte relevant. De vuxna har satt upp fack som inte främjar en rättvis omvälvning i livsmedlen, utan som värst bromsar den. I skolmåltiderna är det viktigaste för unga en gemenskaplig och lugn måltidsstund, där man serverar mångsidig och smakfull mat. --

Vi söker lösningar för hållbar skolbespising tillsammans med eleverna i Helsingfors och Muurame. Eleverna fick utarbeta lösningar för utvecklingen av skolmåltider i matverkstäder som genomförs i grupp. Eleverna ombads svara med hjälp av foton och bildtexter på frågan ”Hur skulle du utveckla skolmåltiderna klimatvänligare?”.

Läs mer: Om projektet Just food: [https://www.syke.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Kuuntelimme_oppilaiden_aanta_kouluruokai\(63094\)](https://www.syke.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Kuuntelimme_oppilaiden_aanta_kouluruokai(63094))

Påverkande i näromgivningen

Exempel på olika sätt att påverka i den egna näromgivningen finns nedan. Exempelen är sätt att påverka med låg tröskel, hur man kan kontakta stadsfullmäktige, medlemmar i nämnden eller medlemmar i påverkansorganen.

Påverkande med låg tröskel i näromgivningen

Några exempel på att påverka i näromgivningen med låg tröskel:

Påverkande på livsmedel i närbutiken

Många närbutiker tar gärna emot produktönskemål. Till och med ett önskemål kan räcka till att produkter tas till försäljning i affären, och önskemålet kan gälla till exempel när- och småproducenternas produkter.

Kommunikation i eget fönster

Använd fönstren i ditt hem eller möjliggör förmedling av meddelanden på gården till ditt egnahemshus. Tejpa en text eller bild på fönstret eller sätt upp en skylt på gården. Håll texterna korta och lättförståeliga.

Rita på gatan

Påminn förbipasserande om att en bättre värld är möjlig! Ställningstaganden på gatan är synliga, inspirerande och synliga för många. Använd tvättbara och giftlösa gatukritor.

Ge respons till Helsingfors stad

Vet du en bra plats för solpaneler? Skulle du vilja omvandla en väg helt till gångväg? Du kan ge respons till Helsingfors stad och be om förändring. Din respons styrs till Helsingfors stads responssystem. Med hjälp av responssystemet kan respons behandlas lättare på samma sätt och utnyttjas i utvecklingen av stadens verksamhet. Även deras behandlingsstatus och svaren kan följas.

Omröstningen OmaStadi

OmaStadi är Helsingfors sätt att genomföra deltagande budgetering. Helsingfors använder 8,8 miljoner euro för att genomföra stadsbornas idéer. Idéerna utvecklas tillsammans till förslag som stadsborna röstar om. Staden genomför de förslag som får flest röster.

Stadsdelarnas stadslotsar

Alla stordistrikt i Helsingfors har en stadslots som hjälper invånarna att hitta rätt kanaler för att påverka. Stadslotsarna ger information, vägledning och råd om

möjligheter att delta och påverka. Stadslotsarna stöder samarbetet av regionala aktörer och ordnar bland annat borgmästarens invånarkvällar.

Källor:

Viisi helppoa ideaa luovaan ilmaisuun: <https://www.ilmastotoiminta.fi/tyokalut/5-helppoa-ideaa-luovaan-ilmaisuun/>

Instruktioner och information om att ge respons: <https://www.hel.fi/helsinki/sv/stad-och-forvaltning/delta/feedback/ge-respons/>

OmaStadi: <https://omastadi.hel.fi/>

Stadslotsar: <https://www.hel.fi/helsinki/sv/stad-och-forvaltning/delta/kanaler/verksamhetsmodeller-for-delaktighet/stadslotsar>

Kontakta stadsfullmäktige, medlemmar i nämnden eller medlemmar i påverkansorganen

Helsingfors stads översta bestämmande organ är stadsfullmäktige, stadsstyrelsen och nämnderna. Du kan följa deras motions-, sammanträdes- och beslutsdokument elektroniskt. Du kan kontakta fullmäktige i frågor som du vill påverka. [Information om stadsfullmäktige.](#)

Alla fyra sektorer har en nämnd med 13 medlemmar och 1–3 avdelningar. Underställd centralförvaltningen och sektorerna verkar dessutom affärsverks direktorier och räddningsnämnden. [Mer information om nämnderna och direktorierna samt deras beslutshandlingar.](#)

Helsingfors mål är att vara en jämlik och jämställd stad som är fungerande och trivsamt för alla invånare. Råden och sektionerna är en viktig kanal för att följa upp genomförandet av tjänster och påverka planeringen, förberedelserna för beslutsfattande och en bättre vardag. Du kan kontakta medlemmar i äldrerådet, handikapprådet, jämställdhetskommittén eller likabehandlingskommittén i frågor kring deras teman. Allas kontaktuppgifter och mer information om temana hittar du på [webbplatsen för De mänskliga rättigheternas Helsingfors](#)

Källor:

Satt att delta: <https://osallistu.helsinki/sv/for/satt-att-delta/>

Kommuner som påverkare

Även kommunerna fattar beslut som påverkar klimatet. Kommunerna planerar placeringen av tjänster och boende i sina områden. På så vis kan kommunen påverka i vilken grad kommuninvånare kan klara sig utan egen bil. Kommunerna kan beslut på vilka sätt fjärrvärme produceras och ur vilka källor energi tas för kommunens tjänsters behov.

Stora kommuner kan planera huruvida stadens kollektivtrafik genomförs med bussar eller till exempel med eldrivna spårvagnar. Återvinningen och energianvändningen av avfall som uppstår i kommunerna kan också påverkas. Allt som allt är kommunerna skyldiga att beakta klimatperspektivet inom alla verksamheter i kommunen som orsakar växthusgasutsläpp.

Källor:

Ilmastonmuutos: https://peda.net/yhdistykset/bmol-ry/oppimateriaalit/eyyy/yhteinen_ymparisto/ilmastonmuutos

Helsingfors klimatmål

Många finländska städer har förbundit sig att bekämpa klimatförändringen och det är vid sidan om ekologisk hållbarhet en väsentlig del av den nutida stadsplaneringen. I Helsingfors styrs denna tanke av programmet Kolneutralt Helsingfors.

Helsingfors tar klimatförändringen på allvar och målet är att vara koldioxidneutralt före 2030. Helsingfors energieffektivitetsnormer är högre än den nationella miniminivån. I Helsingfors är målet att kombinera förnybar energi och energieffektivitet på ett optimalt sätt såväl i enstaka byggnader som områdesvist. I den nya stadsstrategin sätts dessutom upp målsättning för att ha noll koldioxidutsläpp 2040. Därefter är målet kolnegativitet, det vill säga att Helsingfors binder mer koldioxid än den släpper ut i atmosfären.

Med kontinuerligt klimatarbete har det redan uppnåtts mycket. Helsingfors utsläpp 2020 vara 33 procent mindre än 1990 även om invånarantalet hela tiden har ökat. För att Helsingfors ska bli koldioxidneutralt ska utsläppen dock minskas **allt mer och snabbare**. Ett kolneutralt Helsingfors kommer till genom samarbete av Helsingforsbor, staden, företag och organisationer.

Helsingfors stad har förbundit sig till att mycket avsevärt minska sina växthusgasutsläpp. Målet uppnås särskilt genom smart energianvändning av byggnader, kollektivtrafik med låga utsläpp och ökning av förnybar energiproduktion av det stadsägda energibolaget Helen.

Staden kan dock påverka endast en begränsad del av utsläppen som uppstår i Helsingfors. Den största delen av utsläppen orsakas av Helsingforsbornas boende,

mobilitet och konsumtion. Därför behövs alla Helsingforsbor för att stävja klimatförändringen.

Källor:

Ilmastoviisau: <https://www.uuttahelsinki.fi/fi/lantinen-bulevardikaupunki/ilmastoviisau>

Klimatsmarta Helsingfors:

<https://hel.fi/kaupunkiymparisto/sv/organisation/Besok/Ilmatsmarta-helsingfors/>

Helsinki hiilineutraaliksi: <https://www.myhelsinki.fi/fi/valitse-vastuullisemmin/helsinki-hiilineutraaliksi>

Klimatmalen och uppföljningen: <https://helsinginilmastoteot.fi/sv/city-act/klimatmalen-och-uppfoljningen/>

Helsingfors klimatmål

En ny stadsstrategi

Det första steget:

Kolneutralt Helsingfors före 2030

Det andra steget:

Noll koldioxidutsläpp 2040

Det tredje steget:

Kolnegativitet, det vill säga att Helsingfors binder mer koldioxid än den släpper ut i atmosfären

Källa:

MyHelsinki: <https://www.myhelsinki.fi/fi/valitse-vastuullisemmin/helsinki-hiilineutraaliksi>

Hållbar livsstil

Helsingfors har snart 600 000 invånare. Alla vi kan påverka miljön genom våra val. Se olika sätt via länken.

Hållbar livsstil: <https://www.hel.fi/static/ymk/esitteet/keke-fi.pdf>

Helsingfors blir koldioxidneutralt

Hållbara trafiklösningar

Trafiken orsakar en femtedel av Helsingfors utsläpp. Centralt är att minska antalet kilometer som körs med bil och välja färdssätt med låga utsläpp. Koldioxidneutralitet kräver även utveckling av fordonsteknik.

Exempel på åtgärder:

- Vi främjar användningen av elbilar genom att bland annat utvidga laddningsnätverket.
- Vi minskar utsläppen från den tunga trafiken med utrustningsval och miljökriterier.
- Vi minskar utsläppen från hamnverksamheten.
- Vi deltar i utarbetandet av fortsatta utredningar av fordonstrafikens prissättningssystem.
- Vi höjer parkeringsavgifterna och utvidgar parkeringsavgiftszonerna.
- Vi främjar cyklingen och gången samt användningen av kollektivtrafik.
- Via inför nya mobilitetstjänster.
- Vi förkortar sträckorna genom tät stads- och trafikplanering.

Energieffektivare byggnader

Uppvärmningen av byggnader orsakar drygt hälften av Helsingfors utsläpp. Den största potentialen för utsläppsminskning gäller energirenoweringar av gamla byggnader: till exempel i samband med ombyggnad kan en byggnad renoveras till betydligt energieffektivare än tidigare.

För stadens eget byggnadsbestånd finns mycket stränga och bindande krav på energieffektivitet vad gäller både nybyggande och renovering. Dessutom ökas den lokala produktionen av förnybar energi samt värme och el. Stadens åtgärder är omfattande och har därmed även storskaliga effekter, eftersom kraven gäller alla stadens verksamhetslokaler, servicebyggnader och Helsingfors stads bostäder Ab:s bostadsbyggnader.

Eftersom staden äger bara en liten av byggnaderna i Helsingfors, är det viktigt att delaktiggöra invånarna och organisationerna i minskningen av klimatutsläpp. Andelen av stadsägda byggnader av hela Helsingfors byggnadsbestånds potential för utsläppsminskning är elva procent. Majoriteten av åtgärderna som minskar

utsläppen är på lång sikt ekonomiskt lönsamma för byggnadernas ägare. Samtidigt förbättrar de ofta boendetrivseln.

Exempel på åtgärder:

- Genom rådgivning stöder vi energireoveringar och tillsats av förnybar energi i bostadsaktiebolagen i Helsingfors.
- Vi styr planeringen av stadsdelarna allt starkare enligt koldioxidneutralitet.
- Inom byggnadstillsynen styr vi till energieffektiva lösningar och förnybar energi.
- Vi förbättrar energieffektiviteten och ökar användningen av förnybar energi i stadens service- och bostadsbyggnader.
- Vi beaktar hela byggandets koldioxidavtryck och främjar träbyggandet.
- Vi förnyar utomhusbelysningen energieffektiv.
- Vi gör lokalbokningar för utsläppsfri värme- och vindenergi.

Energiproduktion

Utvecklingsprogrammet av det stadsägda energibolaget Helen Ab ansvarar för utsläppsminskningar i energiproduktionen. Minskningen av utsläppen i elproduktionen påverkar hela landets utsläpp. Användningen av stenkol avslutas helt. Hanaholmens kolkraftverk stängs 2023 och Sundholmens kolkraftverk 2024.

Helsingfors vill vara en plattform för nya, hållbara och innovativa lösningar, på grund vilket det 2020–2021 ordnade den internationella utmaningstävlingen Helsinki Energy Challenge. I tävlingen söktes lösningar som bidrar till att staden under de kommande årtiondena kan värmas upp på ett hållbart sätt utan stenkol och så lite biomassa som möjligt. Totalt 252 tävlingsförslag mottogs från 35 länder. Sammanlagt drygt 1 500 experter och innovatörer från olika håll i världen deltog i utmaningstävlingen. Tävlingens vinnare offentliggjordes i mars 2021.

Exempel på åtgärder:

- Vi ersätter fossila bränslen genom att bygga värmeanläggningar som fungerar med förnybar energi.
- Vi utnyttjar spillvärme.
- Vi inför värmepumpar.
- Vi utnyttjar värmens och elens efterfrågeelasticitet.
- Vi övergår i elproduktionen till vind- och solenergi.
- Vi använder ellager.
- Vi tillämpar framtida energilösningar.

Mot smart och ren ekonomi

Upphandlingarna utgör drygt 40 procent av stadens utgifter. Helsingfors mål är att minska utsläppen för sina upphandlingar med hjälp av miljökriterier, till exempel i byggmaterial, måltidstjänster eller IKT-utrustning. Dessutom skapar staden plattformar och möjligheter för utveckling av affärsverksamheten Smart & Clean.

Exempel på åtgärder:

- Vi gör utvecklingen av klimatvänliga produkter och tjänster i Helsingfors så lätt som möjligt.
- Vi utvecklar klimatvänliga lösningar tillsammans med företag och stadsbor.
- Vi vågar testa nytt och göra pilotprojekt och delar lärdomarna från dem.
- Vi utvecklar stadens upphandlingskriterier sådana att de uppmuntrar att erbjuda klimatvänliga produkter och tjänster.
- Vi beaktar hela livscykeln för de produkter och tjänster som vi anskaffar.
- Vi främjar delningsekonomi och cirkulär ekonomi bland annat i användningen av stadens lokaler, bibliotek och måltidsservice.
- Vi följer upp våra upphandlingar och rapporterar om dem allt mer systematiskt.
- Vi stärker stadsbornas, stadens medarbetares och politikernas kunskande om frågor kring klimatförändringen och cirkulär ekonomi.

Källor:

Helsinki hiilineutraaliksi: <https://www.myhelsinki.fi/fi/valitse-vastuullisemmin/helsinki-hiilineutraaliksi>

Följ upp åtgärderna med Ilmastovahti

Helsingfors mål är att vara en kolneutral Stad före 2030. I åtgärdsprogrammet Kolneutralt Helsingfors har det planerats hur utsläppsminskningarna i praktiken uppnås.

Ilmastovahti har 147 åtgärder till vilka Helsingfors stad har förbundit sig för att minska växthusgasutsläppen. Målet är att göra Helsingfors kolneutralt före 2030. Stadsstyrelsen har godkänt åtgärderna i december 2018 och de har valts så att staden kan påverka dem och de kan följas upp. Med hjälp av dessa åtgärder strävar man efter att ordna ärendena så att ett klimatvänligt liv skulle vara så lätt som möjligt för Helsingforsborna och personer som besöker Helsingfors. Staden kan göra mycket men Helsingforsbornas val är avgörande.

Du kan följa åtgärdernas framskridande i [tjänsten Ilmastovahti](#).

Källor:

Klimatmalen och uppföljningen: <https://helsinginilmastoteot.fi/sv/city-act/klimatmalen-och-uppfoljningen/>

Ilmastovahti: <https://ilmastovahti.hel.fi/actions>